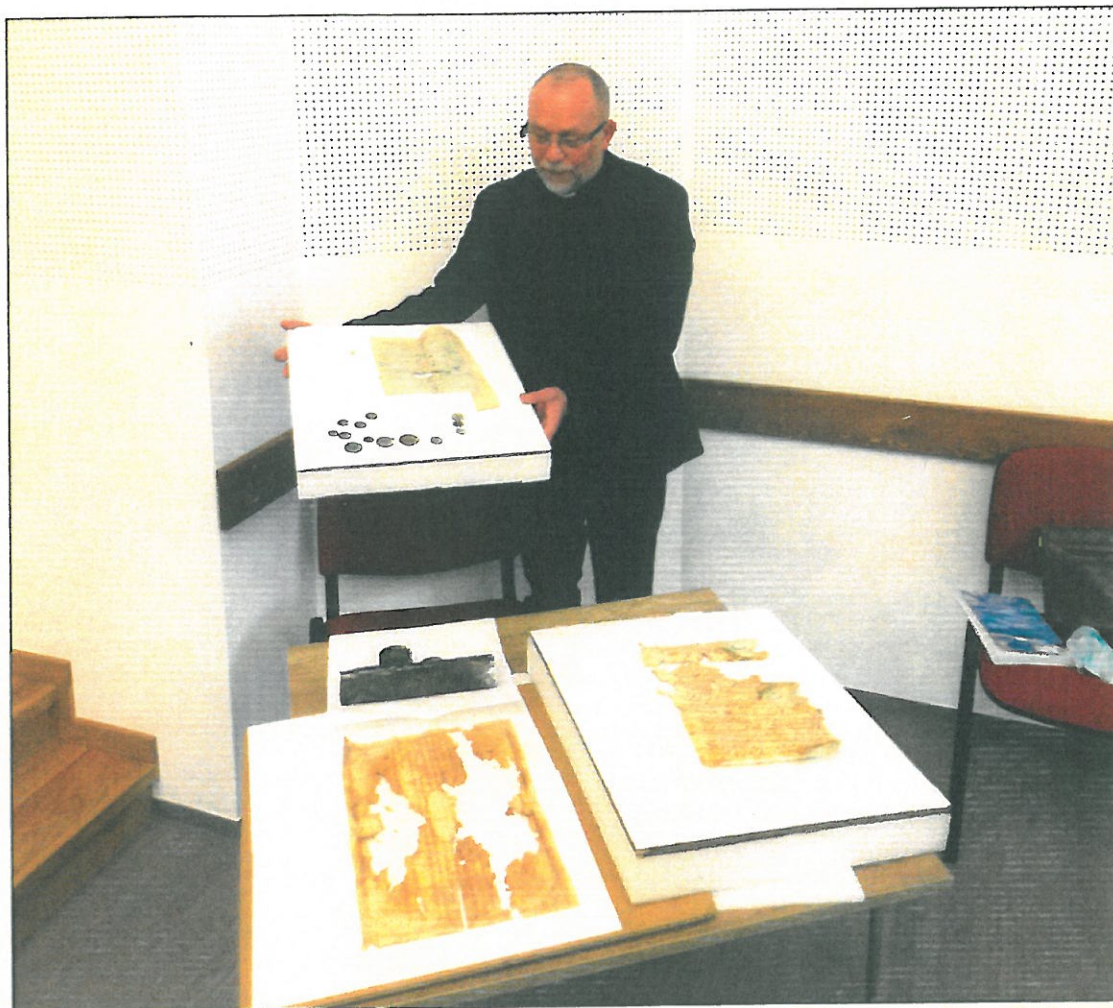

Kapsuła Czasu

OTWARTA 12 STYCZNIA 2021 R.

Odnalezione artefakty prezentuje ks. proboszcz Czesław Noworolnik. FOT. Z. CZEPELAK

WSTĘPNE OKREŚLENIE AUTORÓW I DAT SPORZĄDZENIA DOKUMENTÓW ODNALEZIONYCH W „KAPSULE CZASU”, DOKONANE PRZEZ ZBIGNIEWA CZEPELAKA

Dokumenty znajdujące się w kapsule czasu, odkrytej pod kopułą wieży kościoła w Łącku w trakcie prac związanych ze zmianą pokrycia dachu, są w złym stanie, dlatego wymagają konserwacji. Pełne odczytanie zachowanego tekstu będzie możliwe po przeprowadzeniu żmudnych prac konserwatorskich, jednak w wyniku analizy wykonanej dokumentacji fotograficznej udało się już teraz określić czas powstania i autorów tych dokumentów.

Według mojej oceny, dokonanej na podstawie analizy zachowanych fragmentów tekstu, dokumenty te były kolejno dokładane do kapsuły przy okazji inwestycji kościelnych:

- w 1830 r.; najstarszy rękopis umieszczony przez ks. proboszcza Kaspra Czekayskiego, gdy odbudowano wieżę kościelną po pożarze z 1804 r.,
- w 1893 r.; rękopis umieszczony przez ks. proboszcza Tomasza Korab Pociłowskiego, gdy pokrywano dach wieży i kościoła blachą (zachowaną przez 127 lat, aż do obecnej wymiany pokrycia dachu),
- w 1933 r.; najnowszy rękopis umieszczony przez ks. proboszcza Józefa Puta, w trakcie rozbudowy kościoła prowadzonej w latach 1930–1937.

ANALIZA TEKSTÓW

Najstarszy rękopis z 1830 r.

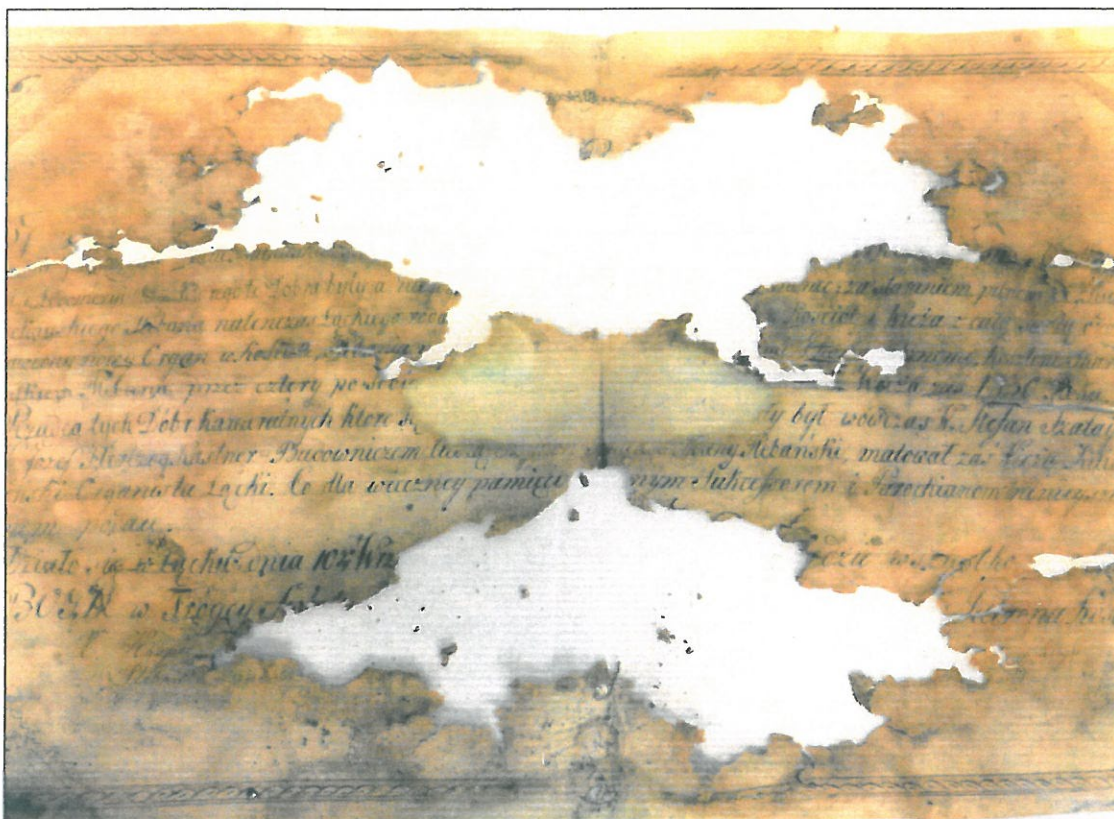
Spisany został na czerpanym papierze z ozdobnym szlakiem wzdłuż krawędzi. Pismo jest nadal wyraźne, jednak z powodu wilgoci nie zachowały się duże fragmenty w środkowej części dokumentu.

W końcowej części odkrytego rękopisu można odczytać¹:

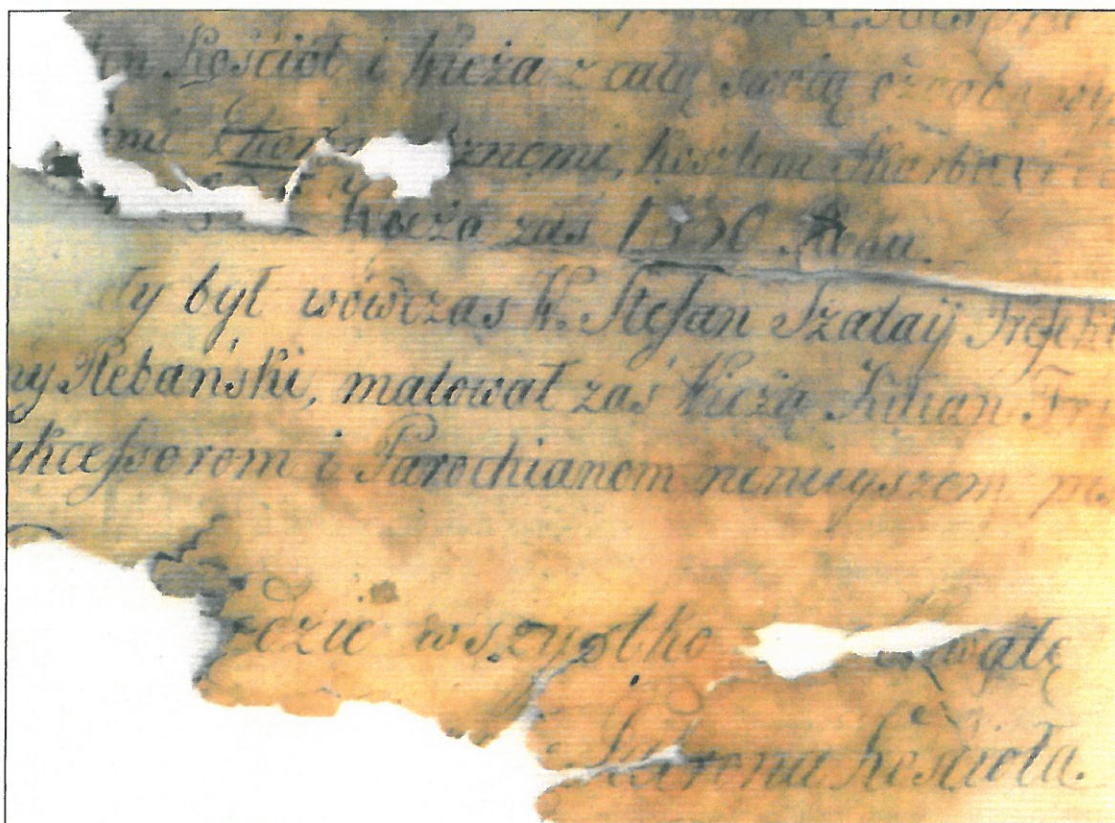
„(...) *Za staraniem pełnem X. Kaspra Czekayskiego Plebana natenczas Łąckiego roda... ten kościół i wieża z całą swoją ozdobą... wystawiony nowy Organ w Kościele, Plebania n[owa]... [nakłada]mi Ekonomicznemi, kosztem Skarbu*².

¹ Brakujące fragmenty zaznaczam trzema kropkami ..., a moje uzupełnienia znajdują się w kwadratowych nawiasach []

² Ekonomią – nazywano budżety gmin. Skarb – trzeba tu rozumieć jako dotację od austriackich władz cesarskich.

Rękopis ks. K. Czekańskiego z 1830 r. FOT. Z. CZEPELAK

Rękopis ks. K. Czekańskiego z 1830 r. FOT. Z. CZEPELAK

Wydatkiem Plebana przez cztery po sobie lata... [1825–] 1828 r. Wieża zaś 1830 Roku. Rządcą tych Dóbr Kameralnych które się ... był wówczas W. Stefan Szalaj³... W. Józef [Hilbróg] Kastner

– Budowniczem Cieśla Szymon⁴... poddany Plebański, malował zaś Wieżę Julian Fruziński Organista Łącki. Co dla wiecznej pamięci zacnym sukcesorom i Parachianom niniejszem podaię.

Działo się w Łącku dnia 10^{go} Wrze...

BOG. " w Trócy...

[podpis drobnym pismem] X. Kasper... [w domyśle: Kasper Czekayski] Proboszcz i Dziekan (...)"

Okoliczności uzasadniające pochodzenie dokumentu z 1830 r.

Tekst odczytany z powyższego dokumentu znajduje potwierdzenie w Kronice parafialnej (*Liber Memorabilium*) założonej i prowadzonej przez ks. Kaspra Czekayskiego. Zgodnie z zapiskami w Kronice:

- w 1825 r.: (...) proboszcz uzyskał [...] aprobację na reperowanie kościoła wewnątrz i pokrycie jego (...).
- (...) W roku 1828 [...] stanęły kosztowne i piękne organy [...], które potem razem z chórem pomalowane zostały...
- (...) W roku 1830 [...] wieża kościoła (została) zreperowana, nowo pokryta gontem i jak dach kościelny, tak i wieża dla trwałości najpierw pokostem, a potem farbą czerwoną pomalowana...

Proboszcz Kasper Czekayski zapisał w kronice, że na zamontowanie organów koszty – poza utrzymaniem organmistrza, jego pomocników i malarzy, żywionych na plebanii – pokrył Skarb Najwyższy (tj. Skarb Cesarski), jako reprezentant patrona. Środki na odbudowę wieży, której dach spłonął w 1804 r., pozyskano z dochodów browaru na Tarnawie, wybudowanego w 1824 r. po wygraniu sporu sądowego z władzami austriackimi.

Z kroniki wynika również, że informacje o tych pracach umieścił proboszcz w „bani wieżyczki”.

Jak widać, wszystkie powyższe źródła są spójne z tekstem odkrytym w kapsule. Należy również zaznaczyć, że charakter pisma z opisywanego dokumentu jest identyczny jak w zapiskach pozostawionych w Kronice parafialnej przez ks. Kaspra Czekayskiego, plebana łąckiego w latach 1820–1844.

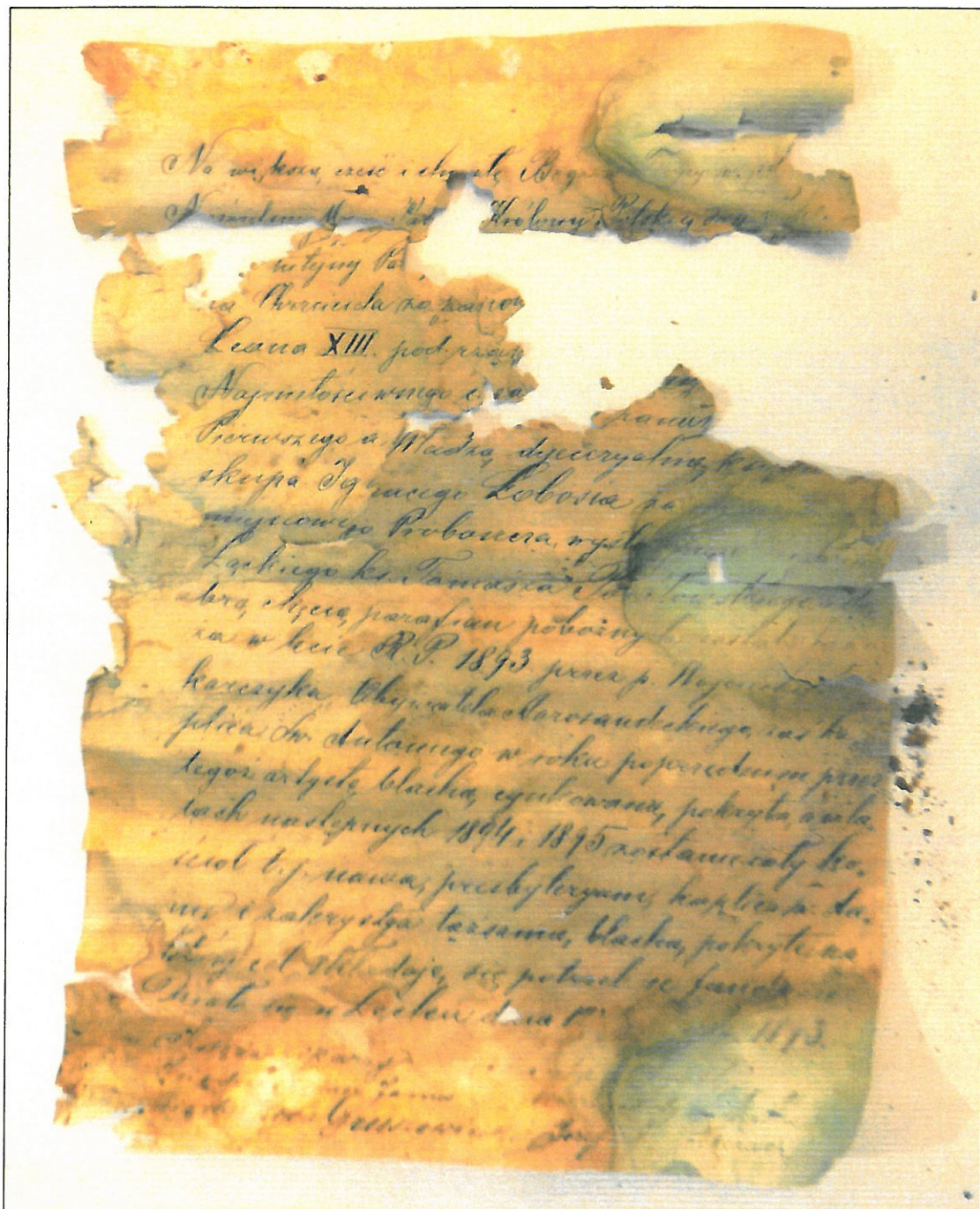
³ Stefan Szalaj był w tym czasie dzierżawcą Szczawnicy, pełnił też funkcje administracyjne

⁴ Nazwisko Szymona, cieśli wykonującego dach wieży jest niewyraźne.

Rękopis z 1893 r.

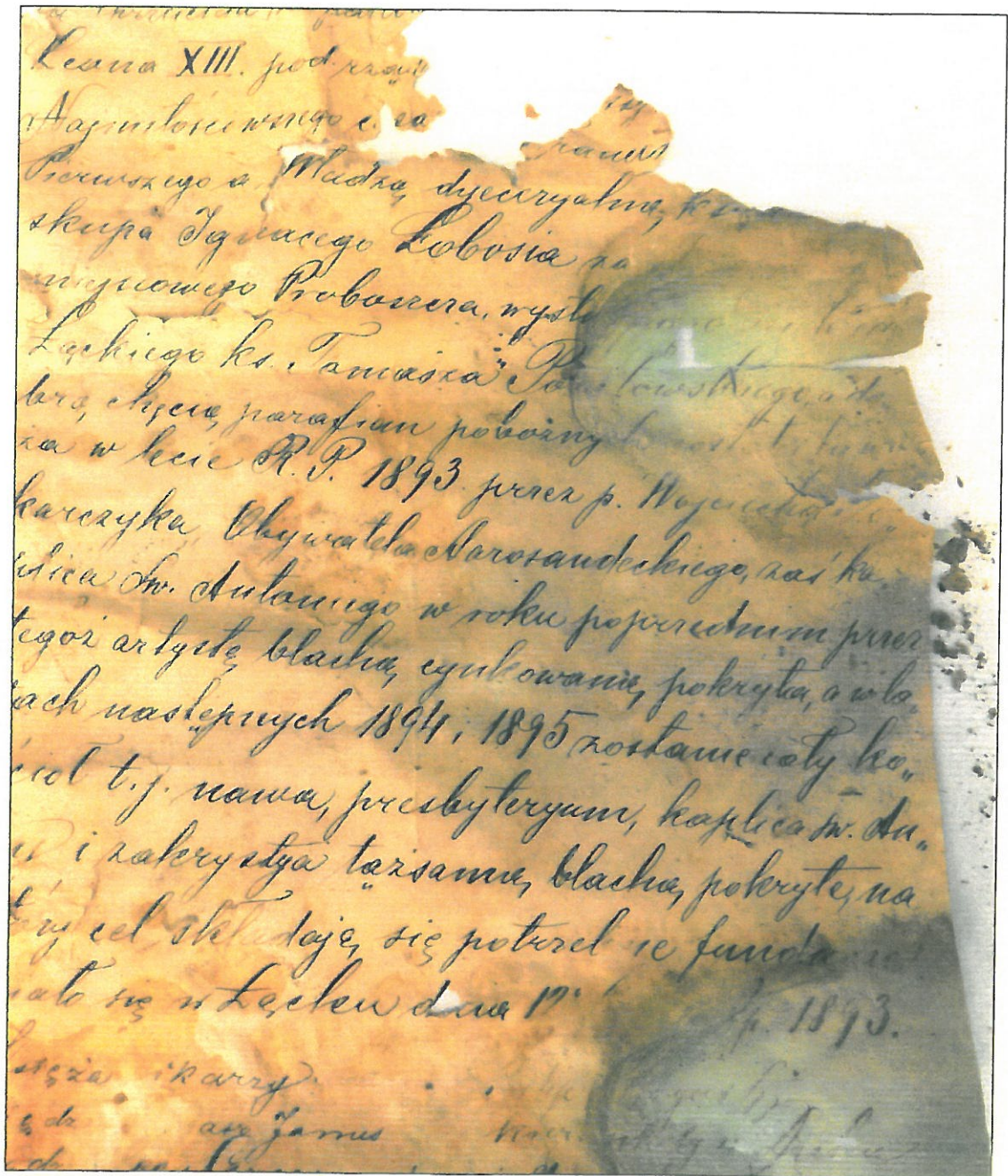
Odczytana treść:

„(...) Na większą cześć i chwałę Boga... Najświętszej Maryi Panny Królowy Polskiej ... tutejszej parafii ... Jana Chrzciciela... za panowania Leona XIII⁵ pod ... Najmiłościwszego cesarza Franciszka [Józefa] Pierwszego, a władzą

Rękopis ks. T. Pociłowskiego z 1893 r. FOT. Z. CZEPELAK

⁵ Leon XIII – papież w okresie od 20 lutego 1878 do 20 lipca 1903.

Wycinek rękopisu z 1893 r. nazwiskiem proboszcza i datą pokrycia dachu blachą. FOT. Z. CZEPELAK

diecezjalną księdza Biskupa Ignacego Łobosia⁶ za... miejscowego Proboszcza, wystawionego Dziekana Łąckiego ks. Tomasza Pociłowskiego, a dobrą chęcią parafian pobożnych została też wieża w lecie R.P.⁷ 1893 przez p. Wojciecha Tokarczyka [?] Obywatela Starosandeckiego, zaś kaplica Św. Antoniego w roku poprzednim przez tegoż artystę blachą cynkowaną pokryta, a w latach

⁶ Ks. bp Ignacy Łoboz – biskup Diecezji Tarnowskiej w latach 1885–1900

⁷ R.P. – Roku Pańskiego

następnych 1894 i 1895 zostanie cały kościół⁸ t.j. nawa, prezbiterium, kaplica Św. Anny i zakrystya tożsamą blachą pokryte, na który cel składają się potrzebne fundusze.

Działo się w Łącku dnia 12 ... 1893. (...)"

Pod spodem dokumentu podpisy:

(...) *Księża wikarzy: ksiądz [Tomasz] Januś, Kierownik Szkoły....*

Ksiądz ... [Leon Gruszowiecki] Józef ... X [podpis krzyżykiem? Może parafianin].

Okoliczności uzasadniające pochodzenie dokumentu z 1893 r.

W podpisie pod odnalezionym dokumentem ks. Tomasz Korab Pociłowski zaznacza datę sporządzenia – 1893 r., wskazując ponadto, że do tego czasu pokryto blachą kaplicę św. Antoniego i wieżę, a dalsze prace przy pokryciu kościoła będą prowadzone w latach 1894–95, po uzyskaniu potrzebnych funduszy.

Zapewne były trudności ze zdobyciem tych funduszy, gdyż w rzeczywistości prace przy kryciu kościoła blachą trwały o rok dłużej, do 1896 r. Wynika to z zapisów w Kronice parafialnej gdzie odnotowano, iż w wyniku zabiegów czynionych przez ks. Tomasza Pociłowskiego, tradycyjne pokrycie gontowe zostało zastąpione blachą w latach 1893–1896, a przy okazji powstał neobarokowy hełm wieży.

Podczas wykonywania tych robót zapewne odkryto kapsułę czasu z roku 1830, zawierającą monety z początku XIX wieku i rękopis ks. Kaspra Czekayskiego. Sporządzono nową kapsułę z blachy, takiej samej jaką kładziono na dach, umieszczono w niej poprzednią zawartość, dokładając aktualne monety i rękopis ks. Tomasza Korab Pociłowskiego.

Rękopis z 1933 r.

Trzeci, najnowszy z rękopisów odkrytych w kapsule, jest kilkustronicowym dokumentem, zawierającym bieżące informacje o inwestycjach parafialnych. Jest on w złym stanie i jego pełne odczytanie może nastąpić dopiero po wykonaniu odpowiedniej konserwacji. Na ostatniej stronie można jednak odczytać informację proboszcza o tym, że: *działo się to za panowania papieża Piusa XI, a w ośmiotysięcznej parafii łąckiej proboszczem jest ks. Józef Put, były proboszcz w Szczawnicy*. Proboszcz informuje również, iż dokonuje rozbudowy kościoła poprzez dobudowanie kaplic⁹, a środki na ten cel ze-

⁸ W tym czasie nie było jeszcze kaplic dobudowanych za ks. Józefa Puta w latach 30-tych XX wieku.

⁹ W trakcie rozbudowy w latach 1930-1937 ks. J. Put dobudował obecne kaplice: MB Częstochowskiej i Ukrzyżowania oraz przedłużył kościół o obecne prezbiterium.

Rękopis ks. J. Puta z 1933 r. FOT. T. DEMSKI

brał osobiście przy wsparciu księży wikarych. Środki te zawdzięcza „lepszej” części parafian, uskarża się jednak na niektórych parafian zobojętniałych.

Autor informuje również o tym, że przy rozbudowie kościoła:

„(...) Wszystko to działo się w warunkach jak najniepomyślniejszych szalejącego Kryzysu¹⁰, przy równocześnie wszystkich budynkach plebańskich... przy szczególniejszej pomocy i opiece Najśl. [Serca Jezusowego] któremu podpisany... w tej potrzebie zaufał (...)”

Pod dokumentem: (...) Łącko, ... 1933 r. Ks. Józef Put prob. W X roku prob¹¹.

Wycinek rękopisu z 1933 r. z datą i podpisem ks. J. Puta.
FOT. Z. CZEPELAK

Na podstawie dokumentacji fotograficznej, wykonanej w trakcie otwierania kapsuły, można więc określić autora rękopisu i datę jego umieszczenia. Dodatkowo, najnowsza moneta umieszczona w kapsule pochodzi z 1929 r., co potwierdza orientacyjny okres sporządzenia powyższego dokumentu.

Okoliczności umieszczenia dokumentu z 1933 r.

Ksiądz proboszcz Józef Put rozbudował kościół w Łącku w latach 1930–1937, a przy tej okazji wykonywano remont wieży. Zapewne w 1933 r. odnaleziono kapsułę czasu z rękopisami poprzednich proboszczów i uzupełniono ją o dodatkowy zapis, sporządzony przez ks. Józefa Puta.

¹⁰ Wielki Kryzys Gospodarczy – największy kryzys światowy w historii, miał miejsce w latach 1929 – 1933.

¹¹ Ks. Józef Put został proboszczem w Łącku w 1924 r., co dodatkowo potwierdza datę sporządzenia rękopisu.

Monety i medaliony odkryte w kapsule czasu. FOT. T. DEMSKI

První ad majorem...

W latach 1929-193310 wchodzącej Ojczyźnie

prezydentury Prof. Jędrzejki... Piusa XI

Wicecrzy Państwa... 16. 11. 1930

Wojny... 1930

Wojny... 1930

Wojny... 1930

Wojny... 1930

Wojny... 1930

Wojny... 1930

Wojny... 1930

Wojny... 1930

Wojny... 1930

Wojny... 1930